

ฉันท-เธอ-เขา คือ “เรา”

ทุกอัตลักษณ์ทางเพศร่วมสร้างสังคมเสมอภาค สานพลังสู่ความเสมอภาคทางสังคม

ในงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๕

ความเป็นธรรมด้านสุขภาพ โอกาส และความหวังอนาคตประเทศไทย

ห้องประชุม BB๔๐๑ ชั้น ๑ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการฯ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ และผ่านระบบ Zoom Meeting

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๓๐-๑๒.๐๐ น.

เวทีเสวนา ฉันท - เธอ - เขา คือ “เรา” ทุกอัตลักษณ์ทางเพศร่วมสร้างสังคมเสมอภาค สานพลังสู่ความเสมอภาคทางสังคม จัดขึ้นในงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ภายใต้ประเด็นหลัก “ความเป็นธรรมด้านสุขภาพ โอกาส และความหวังอนาคตประเทศไทย” เพื่อเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ บทเรียน มุมมอง ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนให้เกิดข้อเสนอต่อแนวทาง และโอกาสการขับเคลื่อน และประเด็นความท้าทายต่อการส่งเสริมวิถีเพศภาวะ

มิติเพศภาวะ เสริมพลังสุขภาวะครอบครัว มีความมุ่งหมายให้เกิดนโยบายทำให้สังคมตระหนักรู้ว่าความเสมอภาค และความเป็นธรรมทางเพศ เป็นภารกิจของทุกภาคส่วนที่ต้องดำเนินการอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง

การให้คุณค่าต่อทุกเพศอย่างเสมอภาค และเป็นธรรมได้ด้วยการสร้างความตระหนักรู้โดยใช้กระบวนการใหม่นั้น ครอบครัวต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง รวมทั้งหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินงานต่าง ๆ อย่างมีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ โดยให้เกิดสุขภาวะครอบครัว ลดความเหลื่อมล้ำ หรือจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เสมอภาค เนื่องจากเพศสภาพ ส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม จึงจะหนุนเสริมพลังครอบครัวให้มีสุขภาวะที่ดีอย่างยั่งยืน

คุณพงษ์ธร จันทร์ศมี มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ผู้ดำเนินรายการ เกริ่นนำด้วยมิติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒ มติ ๑๒.๒ วิถีเพศภาวะ : เสริมพลังสุขภาวะครอบครัวซึ่งเป็นการขับเคลื่อนนโยบายความเสมอภาคทางเพศ ความเป็นธรรมทางเพศ การพัฒนาฐานข้อมูล องค์ความรู้ และการจัดการความรู้ การรับรองสิทธิต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นร่าง พรบ.สมรสเท่าเทียม กฎหมายการเลือกปฏิบัติ ต่าง ๆ อาทิ เช่น ปัจจุบันธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) มีการสนับสนุนให้คู่สมรส LGBT ที่เป็นชายรักชาย หญิงรักหญิงสามารถกู้ซื้อบ้านร่วมกันได้ เพื่อให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองตามพันธกิจ “ทำให้คนไทยมีบ้าน”

ปัจจุบัน ความเสมอภาคทางเพศในประเทศไทยนั้นถูกจัดอยู่ในลำดับที่ ๗๙ จาก ๑๕๖ ประเทศ ซึ่งถือได้ว่าติด ๑๐ อันดับแรกในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ดังนั้นเวทีเสวนา ฉันท - เธอ - เขา คือ “เรา” ภายใต้ประเด็นหลัก “ความเป็นธรรมด้านสุขภาพ โอกาส และความหวังอนาคตประเทศไทย” จึงเป็นเวที ที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ ได้มีการแลกเปลี่ยนประเด็นข้อมูลร่วมกัน

คุณพนิดา หันสวาสดี นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กล่าวถึงความเท่าเทียมในองค์กรว่า การที่องค์กรหน่วยงานภาครัฐจะสร้างความเท่าเทียมกันในองค์กรต้องมีองค์ประกอบเพื่อสร้างความเท่าเทียม อาทิเช่น ศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาคที่ส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคระหว่างเพศในบริบทการทำงาน รวมทั้งข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเสมอภาค และการจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติแรกที่พูดถึงความเท่าเทียมทางเพศที่มีคำจำกัดความที่เกี่ยวข้องกับ LGBTQIA+

นอกจากนี้ยังมีช่องทางพูดคุย โดยติดต่อผ่าน Line @Linefamily ซึ่งสามารถพูดคุย และปรึกษาเรื่องประเด็นต่าง ๆ ได้ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ห้อง ได้แก่ ๑. ศูนย์ข้อมูลด้านครอบครัว ๒. ห้องให้คำปรึกษา ๙ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและเพศ ๓. ห้องให้ความช่วยเหลือด้วยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ

นอกจากนี้ ในด้านการพัฒนาบริการคลินิกสุขภาพเพศหลากหลาย **พญ.ภาวิณี รุ่งทนต์กิจ** รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ได้นำเสนอด้านการพัฒนาบริการคลินิกสุขภาพเพศหลากหลายเกี่ยวกับการพัฒนาบริการคลินิกสุขภาพเพศหลากหลาย ที่ทางกรุงเทพฯ มีนโยบายนำร่องพัฒนาคลินิกสุขภาพเพศหลากหลาย โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ดร.ชัชชาติ สิทธิพันธุ์ ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ โดยในกรุงเทพฯ ได้เปิดให้บริการคลินิกดังกล่าวไปแล้ว ๑๐ แห่ง และจะเปิดให้ครบ ๑๖ เขต ในอีก ๒ สัปดาห์ โดยผู้ที่เข้ารับบริการในคลินิกนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นคนกรุงเทพฯ เท่านั้น แต่เป็นคนจังหวัดอื่นได้ โดยสามารถเข้าได้ทุกเพศ ทุกวัย และไม่ถูกเลือกปฏิบัติ

ในด้านความก้าวหน้าทางกฎหมาย **คุณกิตตินันท์ ธรรมธัช** นายกสภาคพาสีรุ่งแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึงความก้าวหน้าทางกฎหมายการเลือกปฏิบัติทางเพศ ว่ามีปัจจัย ๔ ข้อหลักที่เกี่ยวข้องได้แก่ ๑. ความไม่ตระหนักรู้ ๒. ความกลัวและความกังวล ๓. ความเชื่อและทัศนคติ และ ๔. ฐานปัจจัยการเลือกปฏิบัติที่ทางกฎหมายระบุไว้เพียง ๒ เพศไม่ว่าจะเป็นทัศนคติที่ดีหรือไม่ดี

อย่างไรก็ตามแม้จะมีกฎหมายรองรับ แต่ก็ยังคงเกิดการเลือกปฏิบัติระหว่างเพศในสังคมไทย โดยจะสังเกตได้ว่ากฎหมายพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีข้อบกพร่องซึ่งไม่ครอบคลุม จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขใหม่เพื่อให้กฎหมายมีความก้าวหน้า ซึ่งต้อง “**จัดการเลือกปฏิบัติ**” โดยภาคประชาชนต้องใช้ความพยายามร่วมกันผลักดันหลักการให้กลายเป็นกฎหมาย เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังมีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ด้วยเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล เช่น ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ เพศ เพศสภาพ เพศวิถี อายุ เป็นต้น นัยยะสำคัญอย่างแรกของร่างกฎหมายฉบับนี้ คือการกำหนดชัดเจนว่า “**บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะปลอดจากการถูกเลือกปฏิบัติ**”

ข้อเสนอแนะ

ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีการสอบถามแนวทางการปฏิบัติต่อเพศที่ ๓ ในการใช้ชีวิตในสังคม เช่น การเข้าห้องน้ำในที่ทำงานซึ่งมีมาตรฐานแค่ ๒ ห้อง นั่นคือ ห้องน้ำผู้ชาย และห้องน้ำผู้หญิงเท่านั้น ซึ่งควรจะคำนึงถึงเพศที่ ๓ ด้วย นอกจากนี้ในเรื่องของการแต่งกาย ควรอนุญาตให้ใส่เสื้อผ้าตามเพศสภาพของเขา มนุษย์ทุกคน

มีความหลากหลาย และนั่นคือเหตุผลที่ร่างกฎหมายจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมยังถามต่อเกี่ยวกับ แนวทางการจัดตั้งคลินิกสุขภาพเพศหลากหลายในท้องถิ่นต่างจังหวัด โดย พญ. ภาวิณี รุ่งทนต์กิจ รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ได้ให้แนวคิดที่สิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดตั้งคลินิกสุขภาพเพศหลากหลาย คือการยอมรับและทัศนคติของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญในความเข้าใจต่อกลุ่มเพศหลากหลาย ซึ่งจำเป็นต้องมีการรักษาพยาบาลที่เหมาะสมและเฉพาะเจาะจงต่อกลุ่มเป้าหมายต่างๆด้วย